

การแข่งขันของมหาวิทยาลัยอเมริกันและไทย

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

varakorn@dpu.ac.th

มหาวิทยาลัยของรัฐในสหรัฐอเมริกาหลายแห่งกำลังเผชิญหน้ากับสถานการณ์เดียวกับมหาวิทยาลัยเอกชนในสหรัฐอเมริกาและมหาวิทยาลัยเอกชนไทย นั่นก็คือการต่อสู้ดิ้นรนหาหนทางศึกษามาเรียน

มหาวิทยาลัยอเมริกันในปี 2003-2004 มีคนจบปริญญา รวม 1.92 ล้านคน ปริญญาตรี 1.32 ล้านคน ปริญญาโท 467,000 ล้านคน เป็นปริญญาเอก 45,000 ล้านคน และปริญญาวิชาชีพเฉพาะ 82,000 คน ถือได้ว่าเป็นประเทศที่ผลิตคนจบปริญญาสูงที่สุดแห่งหนึ่งในโลก

จำนวนนักศึกษาอเมริกันที่เรียนมหาวิทยาลัยในปัจจุบันมีจำนวนมาก เพราะมีนักเรียนที่จบชั้นมัธยมปลาย เป็น "วัตดูตบ" ที่เข้า "โรงงาน" อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ดี เมื่อยุคลูกหลานของพวกเขา baby-boomers ซึ่งเกิดหลังสงครามโลกครั้งที่สอง แผ่วปลายลง จำนวน "วัตดูตบ" ดังกล่าวของทั้งประเทศก็คาดว่าจะขึ้นถึงจุดสูงสุดในปี ค.ศ.2009 หลังจากนั้นจะมีจำนวนลดน้อยลง

รัฐนิวยอร์กคาดว่าจำนวน "วัตดูตบ" จะขึ้นถึงจุดสูงสุดในเวลา 3 ปี และหลังจากนั้นอีก 10 ปีคาดว่าจะลดลงปีละ 20,000 คน รัฐลาบามาจะมีจำนวน "วัตดูตบ" ลดลงอย่างสำคัญก่อน ค.ศ.2010 เช่นเดียวกับรัฐอื่นๆ อีกเป็นจำนวนมาก เช่น รัฐเวอร์มอนต์ รัฐเมน รัฐแมสซาชูเซตส์ ฯลฯ ที่พอจะไม่มีปัญหาเรื่อง "วัตดูตบ" ก็คือรัฐเท็กซัส รัฐฟลอริดา ฯลฯ

เมื่อเห็นภาพในอนาคตเช่นนี้ มหาวิทยาลัยของรัฐจำนวนมากจึงต้องเริ่มดิ้นรนกระทำการที่มหาวิทยาลัยเอกชนได้กระทำมานานแล้วนั่นก็คือ หาหนทางศึกษามาเรียน มิฉะนั้นก็จะขาดเงินสนับสนุนจากรัฐบาล นอกจากนี้ ก็จะทำให้ได้รับรายได้ลดลงด้วยหาก "วัตดูตบ" มาจากในรัฐของตนเองเท่านั้น

ในสหรัฐอเมริกา นักเรียนที่เรียนข้ามรัฐ (Out-of-state students) จะต้องจ่ายค่าเล่าเรียนสูงกว่านักเรียนของรัฐเองที่เรียน ทั้งนี้ ด้วยเหตุผลที่ว่าครอบครัวของนักเรียนของรัฐเองได้จ่าย

ภาษีอากรให้แก่รัฐอยู่แล้ว ค่าเล่าเรียนที่เก็บจากนักเรียนเหล่านี้เข้าสู่งบประมาณของรัฐ ในขณะที่ค่าเล่าเรียนจากนักเรียนที่มาจากนอกรัฐซึ่งรวมคนต่างชาติด้วยนั้นเป็นของมหาวิทยาลัยเอง

ข้อมูลจากผู้บริหาร University of Massachusetts ระบุว่า มหาวิทยาลัยต้องลงทุนประมาณหัวละ 800 เหรียญสหรัฐต่อนักเรียนในรัฐเองที่มาเรียน และลงทุนประมาณ 2,000 เหรียญสหรัฐต่อนักเรียนต่างรัฐที่มาเรียน สาเหตุที่แพงเช่นนี้ก็เพราะต้องเชิญมาเยี่ยมชมและสื่อสารประชาสัมพันธ์ด้วยเอกสาร นานาประเภทไปยังนักเรียนที่ "มีแวว" ว่าจะมาเรียนทั้งหมด รวมนับหมื่นนับแสนคน แต่ที่มาเรียนจริงนั้นเป็นจำนวนหนึ่งเท่านั้นเอง

แต่ละมหาวิทยาลัยก็มีกลยุทธ์เจาะตลาดที่แตกต่างกัน มหาวิทยาลัยของรัฐที่มีชื่อเสียงว่าหัวก้าวหน้า (Liberal) ก็จะเจาะไปที่เมืองใหญ่ หรือโรงเรียนมัธยมปลายที่มีแนวคิดในทางเดียวกัน การ Recruit หรือการระดมหานักเรียนมาเรียนของมหาวิทยาลัยของรัฐอเมริกันเริ่มรุนแรงขึ้นเป็นลำดับ ทั้งในระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐด้วยกันเอง และมหาวิทยาลัยเอกชน

ในแคนาดา มหาวิทยาลัยเกือบทั้งหมด (ยกเว้นของศาสนาบางแห่ง) เป็นของรัฐ การแข่งขันแย่งชิงนักเรียนนั้นรุนแรง นอกจากจัดคุณภาพวิชาการมาสู้กันแล้วยังอ้างถึงการอยู่ใกล้แหล่งเล่นสกี แหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม ความปลอดภัย ฯลฯ เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยในออสเตรเลียและมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาในปัจจุบัน

ลำหรับประเทศไทยสถานการณ์ที่น่าอัศจรรย์ใจอย่างหนึ่งก็คือ มหาวิทยาลัยเอกชนไม่ได้แข่งด้วยตนเองเท่านั้น หากแข่งกับมหาวิทยาลัยของรัฐแบบมือข้างหนึ่งของมหาวิทยาลัยเอกชนถูกมัดแบบตราสัง มหาวิทยาลัยของรัฐต่างมีพระราชบัญญัติของตนเอง จึงดำเนินงานได้อย่างเกือบเป็นอิสระ จะเปิดหลักสูตรใด มีมาตรฐานอย่างไร ใครสอน สถานที่สอนเป็นอย่างไร ฯลฯ สามารถทำได้อย่างแทบไม่มีการควบคุมโดยภาครัฐ (ปัจจุบันมีความพยายามจะควบคุมมหาวิทยาลัยของรัฐที่เกิดขึ้นใหม่แต่ก็ไม่เชื่อว่าจะได้ผล)

มหาวิทยาลัยเอกชนนั้นทุกหลักสูตรจะต้องได้รับการยอมรับจากภาครัฐจะต้องมีมาตรฐาน หลักสูตรถูกติดตาม ประเมินเป็นเวลาพอควรก่อนที่จะปล่อยเป็นอิสระ (ปัจจุบันมีพระราชบัญญัติอุดมศึกษาเอกชนฉบับใหม่แต่ก็ไม่เชื่อว่าจะเป็นอิสระได้เท่ามหาวิทยาลัยของรัฐ)

มหาวิทยาลัยของรัฐขนาดใหญ่ที่เปิดนานแล้วมีความเป็น

อิสระสูงสุด มีศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตอย่างสูง ยิ่งเพราะมีทั้งคณาจารย์ที่มีคุณวุฒิสูงเป็นจำนวนมาก กินเงินเดือนจากภาษีอากรของประชาชน แต่ก็ไม่ได้พัฒนาไปในแนวลึกเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ กลับขยายตัวในแกนนอน เปิดหลักสูตรพิเศษรับนักศึกษาเพิ่มเติมในสายเดียวกันที่เปิดอยู่แล้วในภาคปกติ โดยเก็บค่าเล่าเรียนสูง

บางมหาวิทยาลัยในต่างจังหวัด ในเวลากลางวันเรียบ เหงาแต่คึกคักในเวลาเย็นเมื่อนักศึกษาปริญญาตรีภาคพิเศษขับรถมาเรียนกัน การเปิดหลักสูตรปริญญาตรีเช่นนี้ของมหาวิทยาลัยของรัฐอย่างไม่มี การควบคุมในอดีต ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยเอกชน เพราะขั้นต้นก็ไม่ว่าจะ สามารถหานักศึกษามาเรียนในสาขาที่ต้องการพัฒนาเน้นเป็นพิเศษได้ครบตามจำนวนที่ตั้งใจไว้ในแต่ละปีหรือไม่

เป็นที่รู้กันดีในหมู่ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเอกชนว่าการแข่งขันกันเองนั้นเป็น fair play ที่มีแนวโน้มมุ่งสู่วิชาการเป็นเลิศในระยะยาว จึงเป็นสิ่งที่ยอมรับอย่างหน้าชื่นในกตึกา แต่ที่ยอมรับไม่ได้ อย่างหน้าเหี่ยวๆ ก็คือ การต้องแข่งขันกับมหาวิทยาลัยของรัฐที่เปิดหลักสูตรพิเศษเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยเอกชนได้อย่างเสรีและรับอย่างไม้อื่นด้วยค่าเล่าเรียนที่ถูกกว่า

(เพราะมีเงินภาษีอากรของประชาชนในรูปของเงินเดือนอาจารย์ ค่าก่อสร้างและอุปกรณ์ ฯลฯ เป็นเงินอุดหนุนแฝงอยู่)

ก การแข่งขันแย่งชิง “วัดจุดดิบ” ในสหรัฐอเมริกาและไทย ดูเผินๆ ไม่แตกต่างกันนัก(หลักสูตรพิเศษก็คล้ายกับ out-of-state students) เพราะเป็นโลกแห่งการแข่งขันเสรี แต่เมื่อพิจารณาลงไปลึกๆ แล้วจะเห็นว่าการแข่งขันในประเทศไทยระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยเอกชนนั้นเป็นการแข่งขันก็จริงอยู่แต่ไม่เสรี เพราะตึกรังการถูกควบคุมต่างกันโดยสิ้นเชิงและอย่างไม่เป็นธรรมต่อมหาวิทยาลัยเอกชนและไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาวิชาการและคุณภาพของบัณฑิตไทยอีกด้วย

ขนาดถูกมัดมือข้างหนึ่งก็ยังไม่รู้กันดีว่าหลากหลายสาขาวิชาที่สอนกันในมหาวิทยาลัยเอกชนบางแห่งนั้นเหนือชั้นกว่ามหาวิทยาลัยของรัฐหลายแห่งอย่างเทียบกันไม่ได้ ไม่ว่าในด้านคุณภาพอาจารย์ อุปกรณ์การสอน และสภาพแวดล้อมของการเรียนสอน

ทราบใดที่การศึกษาในชั้นอุดมศึกษาของเรานั้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ และภาครัฐไม่อาจควบคุมสถาบันอุดมศึกษาของรัฐได้ดังใจ การไม่ติดอันดับ 1 ใน 500 ของมหาวิทยาลัยโลกจึงไม่ใช่เรื่องน่าแปลกใจแต่อย่างใด